

^(א) פסחים ז: [ומספ' ברכות פ"ו הט"ו], (ג) שם ומנחות מג. [ומספתא שם ה"ד], (ג) [מנחות מג.], (ד) שבת כג. ע"ש, (ה) רש"ל מ"ו, (ו) ברכות מג. ו' רש"ל [ועי' ר"ש], (ח) [ועי' מוסף מנחות מג: סד"ה וחלוץ].

‏»‏

תורה אור השלם

1. זכר ימות עולם בינו שנות דור ודור שאל אביך ויגדך ויגידך ויאמרך קל: דברים לב ו'
2. ברוך אדני יום יום יעמס לנו האל ישועתנו קל: תהלים סח ב

‏»‏

הגהות הב"ח

^(א) רש"י ד"ה כרואה נר וכו' לזכר על ראייה הרגשונה:

‏»‏

הגהות הגר"א

[א] תוס' סד"ה העשה. לעשות סוכה לשמו. נמחק וי"צ על עשיית סוכה:

‏»‏

רבינו חננאל

ומתבטל ע"ה דר' יוחנן מיהא מחתיאת דקתני לולב שבעה וסוכה יום אחד. ומשני לולב שבעה בזמן שכיבת המקדש קיים, לולב יום אחד האידנא. סוכה תנאי היא, דתנאי תפילין כל זמן שמניחין מברך עליהן דברי רבי, וחכמים אומרים אין מברך עליהן אלא שחרית בלבד. ור' יוחנן דאמר כרבי. ואע"ג דאמר רבה בר בר חנה הלכתא כחכמים, לא עבדי עובדא כשמעתיא, אלא כל אימת דמנח להו מברך. רבנן דבי רב אשי, כל אימת דהו ממשמי בהו מברכי. אמר רב יהודה אמר שמואל מצות לולב כל ד', ואף רב סבר מצות לולב כל ד', דאמר רב חייא בר אשי אמר רב המדליק נר חנוכה צריך לברך, ביום ראשון המדליק מברך ג' והוראה מברך ב' כו'. ור' יהושע בן לוי אמר יום ראשון מצות לולב, מיכן ואילך מצות זקנים, וכן אמר ר' יצחק. ת"ר העושה סוכה לעצמו אומר ברוך שהחיינו, נכנס לישב בה מברך לישב בסוכה. היתה עשויה אם יכול לחדש בה דבר מברך אחת מיד, שהחיינו. ואם לאו לכשיכנס בה מברך שתיים. אמר רב אשי, רב כהנא מסדר להו לכולהו הני בירכתא אכסא דקידושא. ת"ר היו לפניו מצות הרבה אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על המצוות, ר' יהודה אומר מברך על כל אחת ואחת. מדרבנן ברוך ה' יום יום, כל יום ויום תן לו מעין ברכותיו, כלומר אם היא שבת מברך ברכת שבת ואם יום טוב הוא מברך ברכת יום טוב. הכא נמי כל מצוה ומצוה תן לה ברכתא בפני עצמה. והלכתא כ"י יהודה. אמר ר' זירא לא כבודת הק"ב[ה] מרת בשר ודם.

העושה לולב. בערב יום טוב: **לעצמו**. ולא לאחרים: **כאן** **זמן ביום המקדש**. מברכין עליו במקדש כל שצעה דמדלורייתא היא כרבי יוחנן דתלי טעמא דדלורייתא: **כל זמן שמניחן**. ואפילו חוללן ומניחן מלה פעמים ביום. וגבי לילות מימים וכחד יומא אריכא הוא מברכין עליה בכל יום דהוא דומיא דחולץ ומניח: **אלא שחרית**. ובסוכה נמי כיון דכחד יומא הוא סגי בצרכה של יום ראשון: **דלא עמיד שמעטיס**. אלף כל זמן דמנח תפילין מברך: **הכי גרסינן ואנן נמי כרבי עבדינן ומצרכינן כל שצעה**. ואע"ג דכחד יומא הוא. וכלולב נמי כל שצעה ואע"ג דמדרבנן מברכין עליה כי היכי דמצרכינן צנר חנוכה וצמגילה דרבנן דקס ליה רצ ושמואל צחד שיטתא כלולב ורבינן נמי משמיה דר' יוחנן אמר לולב שצעה: **דמשמשי צהו**. דקיימא לן חייב אדם למשמש בתפילין כל שעה ק"ו מז"ק צפ"ק דיומא ^(דף קז ע:): **מזוס לולב שצעה**. לזכרה: **יום ראשון מזוס לולב**. דלורייתא ועיקר וצעיא צרכה: **מכאן ואילך מזוס זקנים**. רבן יוחנן בן זכאי וסיעתו ודרבנן לא צעיא צרכה: **ואף רב סבר לה כל שצעה**. צעי צרכה למזות לולב ואף על גב דמצרכנן הוא צעי צרכה: **דאמר רב**. צנר חנוכה דמצרכנן היא וצעי צרכה הכא נמי לא שגא: **הרואה נר חנוכה**. קאי על שלא הדליק צביתו ועוצר צרכות הצדים ורואה אותה בפמתי ישראל שמצוה להניח בפתח ל"ך לזכר על ^(א) הראשונה: **מברך שסים**. שהחיינו ושעשה נסים שאין על הרואה לזכר להדליק הנר: **מכאן ואילך**. זמן ליכא: **המדליק מברך**. להדליק נר ושעשה נסים: **והרואה**. שעשה נסים לתודיה: **ויסין לונו**. ואילן והוא מדצריהס: **מסמי לה צהיאל**. להא דרצ גבי לולב ולא שמע לה מכללא דנר חנוכה: **מברך שסים**. לישצ צסוכה וזמן: **מזוס הרצה**. ליתול לולב לישצ צסוכה להניח תפילין להטעטף צצית: **על המזוס**. ויאל ידי כול: **כל יום ויום מעין צרכותיו**. של שבת מעין של שבת של חול מעין של חול של יו"ט מעין של יו"ט המאורע:

מחזיק מברך שתים ורואה מברך אחת ומאי מברך ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר (של) חנוכה והיכן צונו מלא תסור ורב נחמן בר יצחק אמר ¹שאל אביך ויגדך ^(ב)(מאי ממעט זמן אימא ממעט גם גם כל יומא איתיה) רב נחמן בר יצחק מתני לה בהדיא אמר רב כל שבעה מצות לולב ת"ר העושה סוכה לעצמו אומר ברוך שהחיינו כו' נכנס לישב בה אומר ברוך אשר קדשנו כו' היתה עשויה ועומדת אם יכול לחדש בה דבר מברך אם לאו לכשיכנס בה דבר מברך אם לאו לכשיכנס בה דבר מברך שתיים. אמר רב אשי, רב כהנא מסדר להו לכולהו הני בירכתא אכסא דקידושא. ת"ר היו לפניו מצות הרבה אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על המצוות, ר' יהודה אומר מברך על כל אחת ואחת בפני עצמה א"ר זירא ואיתימא רבי חנינא בר פפא הלכתא כרבי יהודה ואמר רבי זירא ואיתימא רבי חנינא בר פפא דרבי יהודה דכתיב ²ברוך ה' יום יום ^(כ)וכי ביום מברכין אותו ובליילה אין מברכין אותו אלא בא לומר לך בכל יום ויום תן לו מעין ברכותיו הכא נמי בכל דבר ודבר תן לו מעין ברכותיו ³ואמר ר' זירא ואיתימא ר' חנינא בר פפא בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם כלי ריקן צידס לקיים המצוה וטעם ראשון ניחא דלא תיקשי ליה מזוזה ועוד יש לפרש דאין שיך לתקן

לולב וערבה פרק רביעי סוכה

מו.

עין משפט ונר מצוה

ל א מיי פ"ח מהלכות ברכות הל' ט ופי"ו מהלכות לולב הלכה ו סמג עשין כו ועשין מד טוש"ע א"ח סי' תרנ"א סעיף ה: **לא** ב מיי פ"ו מהלכות לולב הלכה טו טוש"ע א"ח סי' תרסב סעיף א:

לב ג מיי פ"ח מהל' ברכות הלכה ח ט ופי"ו מהלכות סוכה הל' יב סמג עשין כו ועשין מד טוש"ע א"ח סי' תרמא סעיף א:

לג ד מיי פ"ד מהלכות תפילין הלכה ז סמג עשין כה טוש"ע א"ח סי' כה סעיף יב: **לד** ה מיי פ"ו מהל' סוכה הלכה יב סמג עשין כה טוש"ע א"ח סי' תרמג סעיף ג:

לה ו מיי פ"ג מהל' סוכה הלכה ד סמג עשין ה טוש"ע א"ח סי' תרעו סעיף א:

לו ז מיי שם טוש"ע שם סעיף ג:

לז ח מיי פ"ו מהל' סוכה הל' יב סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרמא סעיף א: **לח** י מיי פ"ח מהלכות ברכות הלכה י:

‏»‏

מוסף רש"י

בכל יום ויום תן לו מעין ברכותיו. בשבת מעין שבת, צו"ט מעין יו"ט (ברכות מ.).

העושה סוכה לעצמו. דווקא נקט לעצמו אצל לאחר לא מברך מידי להאי תנא דסצר דאין מברך לעשות כדדייקינן פ' התכלת (מנחות דף מב. ושם): ואיכא תנא דתני צירושלמי בפרק הרואה עשאה לעצמו מברך לעשות סוכה עשאה לאחר מברך [א] לעשות סוכה ^(א)[לשמן]:

העושה סוכה לעצמו מברך שהחיינו. צריך לפרש

טעם מאי שגא דיש מצות שתקינו לזכר שהחיינו ויש מצוה שלא תקינו צעשיית סוכה ולולב תקינו כדאשכחן הכא וצעשיית צצית ותפילין לא תקינו כדמוכח פרק התכלת (ג"ו שם) דמפרש ר' יוחנן מאי מברך אחתפילין של יד ותפילין של ראש ואילו לעשות תפילין לא מברך דלא חשיב ליה וכמו כן יש לדקדק דשהחיינו נמי לא מברך מדלא חשיב לה וכן אפדיון הכן מברך שהחיינו כדאיתא בסוף פרק ערבי פסחים (פסחים דף קא:)‏ ואילו אמילה לא מברך מדלא חשיב צפ' התכלת (מנחות שם) ובסוף ר"א דמילה (שבת דף קלו:)‏ צהדי צרכות של מילה וכן אקריאת מגילה מברך שהחיינו כדאיתא צריש הקורא את המגילה עומד (מגילה דף כא:)‏ ואילו אקריאת הלל לא מברך וגרסא דמצוה שיש עליה שמחה תקנו שהחיינו ודאמרנין צהרואה (ברכות דף נד.) דמברך על כלים חדשים כחצ רצ שריא גאון דלא סמכינן עלה דמסקינן בפרק בכל מערבין (עירובין ד' מ:)‏ דצענין מידי דאתי מזמן לזמן וקשה מפדיון הצנן): **נכנס לישב בה מברך לישב בסוכה**. מדלא קאמר

מברך שמים כדקתני סיפא צעשויה ועומדת ואין יכול לחדש בה דבר משמע דנפיק אהא דיצריך אעשייה שהחיינו ותימיה ותיפוק ליה דמברך משום יו"ט כמו שמצרכין איוס טוב דפסח ועצרת וכל שאר ימים טובים ושמא כיון דסוכה מחמת חג קאתיא סצרא הוא דזמן ידיה אע"פ שצריך צחול פטור הוא אף צחג דזמן כי קא אתי מחמת מועד קאתי אפילו צלא יום טוב כדאמר לקמן (דף מו:)‏ דאי לא צריך האידנא מברך למחר או ליומא אחרא:

רבא אימת דמשמשי מברכי.

דמצוה למשמש צנן שלא יסיח דעתו דבפרק קמא דיומא ^(ד' ע:) ילפינן מז"ק ומה יץ שאין צו אלף אזכרה אחת ולא אחפרש מאי הוא מברך אס מברכין לשמור את חוקיו כמו שמצרכין צחר דמסקלין תפלתו או להניח כמו שמצרכין צעמת הגחה כדאיתא צהקומן רצה (מנחות דף לו. ושם) דהכא הרי מונחין ועומדין ומסתצרה דמצרכין לשמור חוקיו כמו דמצרכין לשמור צחר דמסקלין תפלתו כדאיתא פרק צא סימן (נה דף נב:):

הרואה נר של חנוכה צריך לברך. צשאר מצוה

כגון אלולב וסוכה לא תקינו לזכר לרואה אלף גבי נר חנוכה משום צציות הנס וגם משום שיש כמה צניי אדם שאין להם צתים ואין לרואה צרכה שאין העושה מברך: אחרוג